

پرتقال دوره پیش از دبستان خونی است!

به تشکیلات اداری و نحوه جذب مربی، تمهیدات مؤثر در توانمندسازی حرفه‌ای مربیان، تولید محتوای فاخر آموزشی، تجهیز کلاس‌ها به لحاظ ساختار فیزیکی و ... را می‌طلبید تا این دوره به قوام و بایستگی برسد. نوآموزانی که حضور در دوره پیش دبستانی را انتخاب می‌کنند، از مزایای فراوانی بهره‌مند می‌شوند. در دوره پیش از دبستان با تقویت مهارت‌های زبان‌آموزی، گفتاری، عملکردی و ویژگی‌های این دوره از رشد، کودک برای حضور در عرصه تربیت رسمی و عمومی در پایه اول آماده می‌شود. دوره پیش از دبستان فرصت مناسبی برای شناسایی و حتی کاهش اختلالات و مشکلات احتمالی فرایند یادگیری کودکان است. این شناخت در دوره دبستان به آموزگار در زمینه طراحی فعالیت‌های آموزشی متناسب با شرایط خاص نوآموزان کمک شایانی می‌کند. ضرورت چشمگیر این دوره تحصیلی ناشی از اهمیت توسعه ارتباط کودک با محیط اطراف و گروه هم‌سالان است. همچنین، دوره پیش دبستانی با رویکردهای شادی‌بخش و آرامش‌دهنده، اتفاق جدایی کودک از مادر و انتقال او از جامعه کوچک خانواده به جامعه بزرگ‌تر مدرسه و قرار گرفتن در گروه‌های دانش‌آموزی را تسهیل و حضور در پایه اول را به فرایندی امن و دوست‌داشتنی تبدیل می‌کند.

ابهام در پشتیبانی از پیش دبستان

با وجود این همه ثمرات همه‌جانبه تربیتی و یقین به این تأثیر همه‌گیر، هنوز که هنوز است نحوه تشکیل دوره پیش از دبستان که در ماده ۴ اساسنامه دوره پیش دبستانی مصوب جلسه ۶۹۹ شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۸۲/۱۱/۲۸ امده، همچنان در پرده ابهام است و با کمبود نیروی انسانی و منع به کارگیری نیروی آزاد، همچنان ناکارآمد مانده است؛ حال آنکه از این دوره تحصیلی بسط عدالت آموزشی و ایجاد فضای بهره‌مندی همه اقشار جامعه با

در نظام تعلیم و تربیت رسمی و عمومی، «پیش از دبستان» امری حاکمیتی و دوره‌ای رسمی اما غیر اجباری است و همین مؤلفه اختیاری بودن به این دوره دوست‌داشتنی تمایز بخشیده است. این دوره تربیتی و آموزشی به لحاظ کمی یا شاید کیفی از بقیه دوره‌ها کوچک‌تر است و از نگاه سازمانی دامنه بسته‌تری دارد اما این موضوع موجب فروگذاری اهمیت و ضرورت دوره اثرگذار و پرخاصیت پیش از دبستان نیست.

اولین شرط تحقق اهداف دوره رسمی ابتدایی و راه عزیمت به مقصد مطلوب تربیت، وجود دوره پیش از دبستان به‌عنوان خاستگاه هویت و شاکله شخصیتی دانش‌آموزان است. دوره پیش از دبستان از حیث بسترسازی رخدادهای ارزشمند تعاملی، علمی و تربیتی منشأ اثر فراوان بوده و توجه بیش از پیش به این دوره از زندگی کودک در بستر «مهم انگاشتگی» کرامت ذاتی نوآموزان، راهبرد متقن و مفیدی در شکل‌گیری معقول و مطلوب هویت آنان و بازتعریف جامعی از چیستی و کیستی درون‌نهاد ایشان می‌باشد. بنیان‌گذاران آموزه‌های رفتاری و اخلاقی و هر آنچه به تربیت یک شهروند صالح منتج می‌شود، در دوره پیش دبستانی معنادار است.

«ایجاد فضای همپوشانی دنیای واقعی بچه‌ها با دنیای مدرسه، برقراری عدالت آموزشی کیفی مبتنی بر تفاوت‌های فردی نوآموزان در همه حوزه‌های خانوادگی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و محلی، غنی‌سازی فرایند یادگیری و توسعه فعالیت‌های مهارت‌محور، ایجاد انضباط فکری و تمرین طبقه‌بندی ذهنی، تمهید فضای ایمن و ...» همگی اقداماتی هستند که در بستر و موقعیتی سیال و منعطف، توسعه کمی و کیفی این دوره را به‌عنوان مأمون و زمینه شکل‌گیری همه اتفاقات تربیتی مطلوب تبیین می‌نمایند. این‌ها همه مؤید آن است که طراحی، برنامه‌ریزی و شکل‌دهی مطلوب به دوره پیش از دبستان، نگاه و اقدام ویژه و همه‌جانبه از حیث توجه جدی سازمانی

واقعی بچه‌ها با دنیای مدرسه»، «مداخلات فعالانه و زیرکانه در تعریف سطح سواد رسانه‌ای نوآموزان»، «برقراری عدالت آموزشی کیفی مبتنی بر تفاوت‌های فردی»، «غنی‌سازی محیط یادگیری و توسعه فرصت بازی، آزمایش، تفکر، مهارت‌ورزی و ... براساس علائق و استعداد نوآموزان»، «صیانت همه‌جانبه از کودکان با رویکرد اعتلای بخشی به کرامت وجودی و گرمی داشتن معصومیت و پاکی نوآموزان» موجب آمادگی این طیف آینده‌ساز برای حضور در دوره تربیت رسمی و عمومی دبستان می‌شود. با وجود این مصادیق، دوره پیش‌دبستانی را می‌توان به پرتقال خونی تشبیه کرد؛ خوش‌گوار و لذت‌بخش!

این نوع پرتقال معمولاً از پرتقال‌های معمولی کوچک‌تر، پوست آن از انواع دیگر سفت‌تر و کشت آن بسیار دشوار است. این تداعی گر همان اهتمام و مراقبتی است که باید در مورد دوره پیش‌دبستانی، به شرح فوق، به کار بست تا این دوره یک دوره تمام‌عیار آموزشی و تربیتی باشد این تفاوت در دانش‌آموزان کلاس اول، که پیش‌دبستانی را گذرانده‌اند، کاملاً نمایان است. مهم‌تر اینکه اگرچه این پرتقال از پرتقال معمولی گران‌تر و پرخاصیت‌تر است، در مجالس رسمی اغلب به‌عنوان میوه پذیرایی انتخاب نمی‌شود و این حال این روزهای پیش‌دبستانی است که اگرچه دوره‌ای مهم و کاربردی است، هنوز جایگاه واقعی خود را در نظام تعلیم و تربیت پیدا نکرده است.

سطوح معیشتی مختلف انتظار می‌رود. همچنین، فعالیت‌ارگان‌های برون‌نهاد و عدم هماهنگی و سازواری و اتحاد رویه در این زمینه، بر فرایند مدیریت یکپارچه و غنی‌سازی و کیفیت‌بخشی به فعالیت‌های این دوره، خدشه وارد نموده است و تبعات بسیاری دارد. شاید به دلیل همین پیچیدگی‌ها و پیگیری‌های سخت اداری و گاهی نگرشی است که با وجود باور اهمیت این دوره نقش‌آفرین، هنوز پیش‌دبستانی برای رسیدگی، بازمهندسی و تعیین تکلیف نهایی به فهرست امور اولویت‌دار دست‌اندر کاران وارد نشده است.

پیش‌دبستانی بانشاط چرا و چگونه؟

با توجه به ضرورت نمایان‌سازی طراوت و شادابی این دوره به دست توانای مربیان، طراحی نقشه جامع یادگیری ویژه آنان کمی دشوار اما ضروری است. این برنامه به منزله دست‌مایه‌ای قوی، زمینه توسعه توانمندی حرفه‌ای مربیان را فراهم می‌نماید. با این برنامه تحول خواه و با تدارک فرصت‌های متنوع و جامع یادگیری می‌توان امکان کسب شایستگی‌های لازم و ارتقاء کیفیت دانش و مهارت مربیان را براساس اسناد بالادستی فراهم آورد و آنان را برای ایجاد زیرساخت رساندن دانش‌آموزان به مراتبی از حیات طیبه آماده کرد. اگر رسالت این برنامه فراهم آوردن سازوکارهای مناسب برای افزایش مهارت مربی در اداره کلاس با رویکرد فعالیت‌محور و به صورت پروژه‌ای باشد، مربیان با مشارکت دادن نوآموز در تولید دانش مدنظر و مورد علاقه او محیطی بانشاط، امن و دوست‌داشتنی را در کلاس‌های پیش‌دبستانی ایجاد می‌کنند.

از این رو کاهش تعداد کتاب‌های کار نوآموز و فعالیت‌های مداد و کاغذی و حرکت به سوی تسری رویداد مؤثر «بازی»، به این دوره فاخر جلوه بیشتری می‌دهد. از دیگر سو، تعامل مربیان با اولیا در «همپوشانی دنیای